

FOLKETINGET

Notat til Præsidiets

Om visse retlige spørgsmål i anledning af Statsministeriets brug af særlige rådgivere m.v.

1. Lovsekretariatet er anmodet om at udarbejde et overbliknotat til Præsidiets til brug for eventuelle drøftelser i anledning af, at statsministeren efter det oplyste har besluttet at ansætte den tidligere stabschef for Socialdemokratiets sekretariat på Christiansborg, Martin Rossen, i en stilling som stabschef for et nyt politisk sekretariat i Statsministeriet og tillige har givet Martin Rossen sæde i regeringens Koordinationsudvalg og Økonomiudvalg.

8. juli 2019

Lovsekretariatet
J.nr.: 18-001064-15

Lovsekretariatet har om ansættelsen af Martin Rossen og udpegningen af ham til de nævnte udvalg lagt de oplysninger til grund, som fremgår af Statsministeriets pressemeddelelse af 4. juli 2019. Pressemeddelelsens tekst er gengivet som bilag 1 til dette notat.

2. Ministerstyret – det princip, at den udøvende magt udøves af ministre, der inden for deres forskellige ressortområder står i spidsen for den statslige administration, og som hver især står politisk og retligt til ansvar over for Folketinget – er et grundlæggende træk ved det danske folkestyres funktionsmåde. Princippet kommer bl.a. til udtryk i grundlovens § 13, 2. pkt., om ministrenes ansvarlighed for regeringens førelse, i § 14, 1. og 2. pkt., om ministrenes udnævnelse og afsked og om deres antal og forretningernes fordeling imellem dem (ressortfordelingen), og i § 15 om det parlamentariske princip, hvorefter en minister ikke kan forblive i sit embede, efter af Folketinget har udtalt sin mistillid til vedkommende.

Nærmere regler om det retlige ministeransvar er fastsat i ministeransvarlighedsloven. Om ansvarssystemets processuelle aspekter er der – foruden i grundlovens §§ 16, 59 og 60 om Rigsretten – fastsat nærmere regler i rigsretsloven.

For en overordnet gennemgang af det retlige og det politiske ministeransvar kan i øvrigt henvises til Udvalget for Forretningsordenens beretning af 26. februar 2015 om ministres ansvar over for Folketinget (beretning nr. 6, folketingsåret 2014-15, 1. samling), hvori udvalget også gav udtryk for en række principielle synspunkter om forholdet mellem Folketinget og ministrene. Beretningen er gengivet som bilag 2 til dette notat.

3. Ud over reglerne om afholdelse af statsråd og ministerråd – som begge må anses for at have ganske begrænset politisk betydning i nutiden – og det nævnte om ressortfordelingen indeholder grundloven ingen nærmere regler om regeringens indre organisering af sit arbejde. Lovsekretariatet har heller ikke kendskab til anden lovregulering heraf.

Der tilkommer således efter Lovsekretariatets opfattelse regeringen en meget vid adgang til selv at bestemme sine indre beslutningsprocesser. Herunder hører også nedsættelse af regeringsudvalg og fastlæggelse af retningslinjer om behandling af sager i regeringsudvalg i forbindelse med regeringens udvikling af sin politik og strategi.

Så vidt det er Lovsekretariatet bekendt, har skiftende regeringer igennem en længere årrække betjent sig af et koordinationsudvalg og et økonomiudvalg, hvori kun ministre har haft sæde. Embedsmænds rolle i relation til udvalgene har traditionelt bestået i sekretariatsbetjening.

Allerede fordi der ikke gælder nogen lovregulering af disse udvalg, er der efter Lovsekretariatets opfattelse imidlertid ikke noget til hinder for, at regeringen kan beslutte at sammensætte koordinationsudvalget og økonomiudvalget på en sådan måde, at også en person, der ikke er minister, har sæde heri.

Lovsekretariatet bemærker i samme forbindelse, at grundlovens og ministeransvarlighedslovens ordning for ministres ansvarlighed over for Folketinget for regeringens politik og administration grundlæggende er upåvirket af, hvordan regeringen internt tilrettelægger sine arbejdsprocesser. Ansvar vil til syvende og sidst altid være vedkommende ministers.

For så vidt angår det politiske ministeransvar er dette allerede en følge af, at politisk ministeransvar er retligt ubundet. Finder et flertal i Folketinget grund til at udtale sin mistillid til en minister, er det derfor uden retlig betydning, om den beslutning, der måtte have foranlediget mistilliden, er forberedt af eller bygger på rådgivning fra andre. Det gælder, uanset om de pågældende andre er embedsmænd i traditionel forstand, politiske rådgivere, andre politikere eller helt udenforstående.

For så vidt angår det retlige ministeransvar kan henvises til ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, hvorefter en minister straffes, hvis ministeren forsættigt eller af grov uagtsomhed tilsidesætter de pligter, der påhviler ministeren efter grundloven eller lovgivningen i øvrigt eller efter ministerens stillings beskaffenhed. Endvidere kan henvises til lovens § 3, nr. 3, hvorefter en minister ved anvendelse af straffelovens regler om medvirken bl.a. skal anses for medvirkende til en underordnet handling, hvis ministeren har fremmet handlingens udførelse ved ikke i rimeligt omfang at føre tilsyn og fastsætte instrukser. Heller ikke disse regler ses påvirket af, hvilke andre personer end ministre der involveres i regeringens indre beslutningsprocesser.

Endelig bemærkes, at ressortfordelingen mellem ministrene i almindelighed forstås således, at den dækker alle forhold, som en regering samlet set kan have noget ansvar for, og at der således ikke kan være "mellemrum" mellem den ene ministers ansvarsområde og den andens. Det forhold, at man indtager ikkeministre i regeringens beslutningsprocesser, fører dermed efter Lovsekretariatets opfattelse ikke i sig selv til, at der opstår "ministeransvarsfri rum" svarende til den indflydelse, som de pågældende personer måtte have.

4. Brugen af særlige rådgivere for ministre – altså rådgivere i ministerierne, som ansættes på grundlag af mere politiske overvejelser og på anderledes vilkår end embedsmænd i traditionel forstand – har været genstand for principielle overvejelser igennem en årrække. Spørgsmålet har bl.a. været behandlet i tre betænkninger fra 1998, 2004 og 2013 (betænkning nr. 1354 om forholdet mellem ministre og embedsmænd, betænkning nr. 1443 om embedsmænds rådgivning og bistand og betænkning nr. 1537 om ministrenes særlige rådgivere – et serviceeftersyn).

I betænkningen fra 1998 blev begrebet særlige rådgivere som en særskilt ansættelseskategori først defineret. Efter afgivelsen af betænkningen fra 2004 og igen efter afgivelsen af betænkningen fra 2013 blev de særlige rådgiveres ansættelsesforhold og de retlige rammer for deres virke yderligere præciseret. Statsministeriet har således i november 2016 fastsat et kortfattet regelsæt for ansættelse af særlige rådgivere, bl.a. om proces for ansættelse og opsigelse, lønforhold og brug af en standardiseret ansættelseskontrakt. Endvidere har Moderniseringsstyrelsen i september 2018 udarbejdet en vejledning om ansættelse og opsigelse af særlige rådgivere, som indeholder mere detaljerede retningslinjer for de særlige rådgiveres ansættelsesforhold.

Udvalget om særlige rådgivere, der afgav betænkningen i 2013, fandt overordnet, at den allerede gældende ordning med mulighed for at ansætte 1-2 særlige rådgivere pr. minister fungerede tilfredsstillende. Det var udvalgets opfattelse, at det var vigtigt at bevare systemet med et politisk neutralt embedsværk, men at samarbejdet mellem dette og de særlige rådgivere var gnidningsfrit. Udvalget fandt dog, at der var en risiko for, at balancen mellem

den rådgivning, som ministre modtager fra deres særlige rådgivere, og den, som de modtager fra det almindelige embedsværk, ville kunne forrykkes med et større antal særlige rådgivere pr. minister.

Udvalget fandt herudover, at den eksisterende model, hvor de særlige rådgivere organisatorisk er placeret i ministersekretariatet eller dertil knyttede stabsfunktioner, var velfungerende i praksis. For at undgå usikkerhed om ledelsesforholdene og deraf følgende uklarhed om kompetencer og funktioner fandt udvalget det meget væsentligt, at særlige rådgivere på samme måde som alle øvrige embedsmænd i ministeriet er undergivet departementschefens ledelsesansvar og ikke har instruktionsbeføjelser over for ministeriets embedsmænd, idet udvalget dog i praksis fandt det uproblematisk, at særlige rådgivere kunne have et vist frirum i forhold til departementschefen på enkelte områder.

Med hensyn til de særlige rådgiveres opgaver konstaterede udvalget, at der igennem tiden var sket en forskydning fra overvejende presserelaterede opgaver i retning af en bredere kreds af opgaver, herunder politisk-taktisk rådgivning, koordination inden for regeringen, kontakt til ministerens partiorganisation m.v. Udvalgets vurdering heraf synes overordnet at være, at der ikke var særskilte problemer i denne udvikling, da de særlige rådgivere er forpligtede til at holde sig inden for de almindelige krav om lovlighed, sandhed og faglighed.

5. Det bemærkes, at Retsudvalget efter ønske fra Peter Skaarup (DF) den 5. juli 2019 har stillet følgende spørgsmål til statsministeren (REU alm. del – spørgsmål 30-32):

”Finder ministeren, at Folketinget reelt har mulighed for at udøve sin parlamentariske kontrol i forhold til en person, som ikke er underlagt ministeransvarsloven, ej heller er ansat som embedsmand, men som sidder i en meget magtfuld rolle i både regeringens økonomiudvalg og koordinationsudvalg?”

Og:

”I debatten om regionerne var Socialdemokratiet imod en nedlæggelse af regionerne ikke mindst ud fra et argument om, at man ville bevare ’den demokratiske folkevalgte’ del. Hvorfor mener ministeren ikke, at der er brug for samme demokratiske hensyn ved sammensætningen af regeringens magtfulde økonomi- og koordinationsudvalg?”

Og:

"I Finansministeriets betænkning 1443 af juni 2004 fremgår det bl.a. om anvendelse af særlige rådgivere, at antallet pr. minister bør være yderst begrænset og ikke bør overstige to til tre. Mener ministeren, at det er rimeligt, også ud fra en økonomisk betragtning, at ansætte tre politiske rådgivere, og at tildele den ene af disse en så magtfuld position som medlem af regeringens økonomiudvalg og koordinationsudvalg?"

Spørgsmålene er endnu ikke besvaret.

BILAG 1 – Statsministeriets pressemeddelelse af 4. juli 2019

Statsministeriet styrkes med nyt politisk sekretariat

Statsminister Mette Frederiksen har besluttet at udvide og styrke Statsministeriet med et nyt politisk sekretariat, der skal have særligt fokus på regeringens prioriterede projekter, politikudvikling og kommunikation, bidrage til at styrke den strategiske ledelse af regeringen samt øge den interne koordination mellem ministre og særlige rådgivere.

Til at lede det politiske sekretariat ansættes Martin Rossen som stabschef og han bliver fast medlem af regeringens Koordinationsudvalg og Økonomiudvalg samt rådgiver for statsministeren. Martin Rossen kommer fra en stilling som stabschef for Socialdemokratiets sekretariat på Christiansborg og har før det været kommunikationsdirektør i Microsoft og leder af TDC's politiske afdeling.

Som særlige rådgivere for statsministeren ansættes endvidere Martin Justesen og Sara Vad Sørensen, der begge indgår i det politiske sekretariat. De bistår Martin Rossen i arbejdet med strategisk prioriterede projekter, kommunikation og koordination mv. Martin Justesen har været souschef for Socialdemokratiets sekretariat på Christiansborg og afdelingschef for Socialdemokratiets Kampagne- og Formandsafdeling. Sara Vad Sørensen har været souschef i Socialdemokratiets politiske afdeling på Christiansborg.

Martin Justesen får en rådgivende rolle i forhold til statsministerens udadvendte politiske aktiviteter, herunder større interviews, taler mv. Sara Vad Sørensen får en rådgivende rolle i forhold til statsministerens og stabschefens indadvendte politiske arbejde, herunder sager, der behandles i regeringens faste udvalg.

Oprettelsen af det politiske sekretariat skal ses som led i den styrkelse af Statsministeriet, som statsminister Mette Frederiksen har bebudet. I det politiske sekretariat vil i øvrigt indgå et antal medarbejdere fra centraladministrationen.

Mette Frederiksen udtaler:

”Jeg ønsker at lede en regering, hvor vi sætter en klar politisk retning for Danmark. Der er behov for en langsigtet strategi, hvor beslutningerne ses i en helhed. Hvis det skal lade sig gøre, så er der behov for at styrke den strategiske ledelse af regeringen, og det gør vi nu ved blandt andet at oprette et politisk sekretariat i Statsministeriet”.

”Vi har i Danmark et enormt kompetent embedsapparat, som er garanten for, at beslutninger træffes på et fagligt solidt grundlag, og at de efterfølgende implementeres. Det står imidlertid ikke i modsætning til, at vi nu styrker politikudviklingen og den politiske ledelse af regeringen, for i sidste ende skal en regering vurderes på de politiske resultater, vi skaber til gavn for danskerne”.

Med undtagelse af Finansministeriet ansættes øvrige særlige rådgivere for regeringens ministre i august.

BILAG 2 – Udvalget for Forretningsordenens beretning af 26. februar 2015 om ministres ansvar over for Folketinget (beretning nr. 6, folketingsåret 2014-15, 1. samling)

Beretning

om ministres ansvar over for Folketinget

1. Indledning

Præsidiumet har i løbet af efteråret 2014 på baggrund af en intensiveret offentlig debat om emnet drøftet mulighederne for, hvordan man på et politisk grundlag kan skærpe bevidstheden om ministres ansvar over for Folketinget. Præsidiumet har herunder navnlig overvejet, hvordan det kan sikres, at Folketinget og dets enkelte medlemmer og udvalg kan udøve deres politiske arbejde i tiltro til altid at kunne modtage korrekte, retvisende og fyldestgørende oplysninger fra ministre.

Et enigt Præsidium har på grundlag af drøftelserne indstillet til Udvalget for Forretningsordenen, at der udarbejdes en beretning om ministres ansvar over for Folketinget, som kan medvirke til at opnå dette formål.

2. Generelt om ministeransvar i dansk statsstyre

Begrebet ministeransvar benyttes i en dansk sammenhæng i to forskellige betydninger, nemlig det såkaldt politiske og det såkaldt retlige ministeransvar. De to former for ansvar kan efter de nærmere omstændigheder være relevante i den samme situation, men må som en principiel betragtning holdes adskilt.

Ved det politiske ministeransvar forstås i almindelighed det ansvar, som en minister befinder sig i over for Folketinget i kraft af det parlamentariske princip, som siden 1953 har fundet udtryk i grundlovens § 15. Ved det retlige ministeransvar forstås i almindelighed det ansvar, som en minister efter lov om ministres ansvarlighed kan ifalde for sin embedsførelse, og som i yderste konsekvens kan føre til tiltale ved Rigsretten og straf af bøde eller fængsel.

2.1. Retligt ministeransvar

Ministrenes ansvarlighed for regeringens førelse er foreskrevet i grundloven, hvis § 13, 2. pkt., har følgende ordlyd: »Ministrene er ansvarlige for regeringens førelse; deres ansvarlighed bestemmes nærmere ved lov«.

En nærmere lovregulering af ministrenes ansvarlighed blev først i 1964 gennemført med den endnu gældende ministeransvarlighedslov.

Lovens centrale bestemmelse om ministres retlige ansvar er dens § 5, i hvis stk. 1 det foreskrives, at en minister straffes, hvis han forsætligt eller af grov uagtsomhed tilsidesætter de pligter, der påhviler ham efter grundloven eller lovgivningen i øvrigt eller efter hans stillings beskaffenhed. I stk. 2 er det bestemt, at bestemmelsen i stk. 1 finder anvendelse, såfremt en minister giver Folketinget urigtige eller vildledende oplysninger eller under Folketingets behandling af en sag fortier oplysninger, der er af væsentlig betydning for Tingets bedømmelse af sagen.

En nærmere beskrivelse af ministres retlige ansvar efter ministeransvarlighedsloven falder uden for denne beretnings formål, hvorfor der generelt henvises til den statsretlige litteratur herom, bl.a. til nuværende højesteretsdommer, dr. jur. Jens Peter Christensens disputats »Ministeransvar« fra 1997.

2.2. Politisk ministeransvar

Som nævnt ovenfor er det politiske ministeransvar en følge af det parlamentariske princip, som har fundet sit udtryk i den nuværende grundlovs § 15. I denne bestemmelses stk. 1 foreskrives, at ingen minister kan forblive i sit embede, efter at Folketinget har udtalt sin mistillid til vedkommende.

Dette ansvar er retligt ubundet i den forstand, at der ikke kan opstilles nogen retlige krav til grundlaget for Folketingets mistillid. Folketingets mistillid til en minister behøver således

ikke bero på nogen konkret handling eller undladelse fra ministerens side, som kan siges at stride mod ministerens pligter i embedet.

Ud over den formelle reaktion, at Folketinget udtaler sin mistillid til en minister med den retsvirkning, at ministeren ikke kan forblive minister, omfatter begrebet politisk ministeransvar i almindelighed også den mildere og mindre forbundne reaktion, at Folketinget – eller eventuelt blot en del heraf – udtaler en politisk kritik af ministeren.

3. Præsidiets og Udvalget for Forretningsordenens overvejelser

3.1. Baggrund for overvejelserne

Præsidiet og Udvalget for Forretningsordenen anser principperne om ministres ansvarlighed, både for så vidt angår det retlige og det politiske ansvar, for helt grundlæggende elementer i det danske folkestyre.

Principperne er i særlig grad afgørende, når det kommer til at sikre Folketinget og dets udvalg og medlemmers adgang til at modtage oplysninger fra regeringen og kunne agere i tillid til, at de oplysninger, der modtages, er korrekte, retvisende og fyldestgørende. Dette er bl.a. en følge af, at det er karakteristisk for det danske statsstyres indretning, at Folketinget selv kun råder over forholdsvis begrænsede virkemidler til at indhente de oplysninger, som er nødvendige for dets politiske virke, og derfor i vidt omfang beror på oplysninger modtaget fra regeringen ved udøvelsen af sin virksomhed.

Den offentlige debat, der siden efteråret 2014 har udspundet sig om emnet, har efter Præsidiets og udvalgets opfattelse imidlertid sat nyt fokus på principperne for ministeransvar og vist, at der kan være behov for en særlig indsats for at højne bevidstheden om disse principper i det daglige politiske liv.

Præsidiet og udvalget er yderligere ansporet af, at debatten i høj grad har drejet sig om embedsmænds forhold og samspillet mellem embedsmænd og ministre. Præsidiet og udvalget anerkender naturligvis, at embedsmænd har et selvstændigt ansvar for deres embedsførelse, og at de herunder bærer et ansvar for, hvordan de gennem rådgivning m.v. medvirker til en ministers udførelse af sine forpligtelser over for Folketinget. Debatten giver dog Præsidiet og udvalget anledning til at fremhæve ministeransvaret som et særligt ansvarssystem, der alene omfatter *ministre*. Overvejelser om embedsmandsansvar bør ikke komme til at skygge for den særlige ansvarsrelation, der består mellem Folketinget og ministrene, og som bl.a. indebærer, at det er ministeren, som er ansvarlig for oplysninger, som afgives – eller ikke afgives – til Folketinget, uanset hvilken rolle embedsmænd måtte have spillet i den forbindelse.

3.2. Præsidiets og Udvalget for Forretningsordenens nærmere overvejelser

Det er Præsidiets og udvalgets opfattelse, at de gældende regler og principper for ministeransvar grundlæggende er formålstjenlige i deres nuværende skikkelse, og Præsidiet og udvalget ser derfor ikke noget behov for fundamentale ændringer eller nyskabelser.

For så vidt angår normerne for det retlige ministeransvar, finder Præsidiet og udvalget, at ministeransvarlighedslovens § 5 indeholder en hensigtsmæssig angivelse af de handlinger og undladelser, som bør sanktioneres gennem det retlige ministeransvar. Præsidiet og udvalget er naturligvis opmærksomme på, at bestemmelsen på flere punkter nødvendiggør udfyldning og fortolkning. Det gælder bl.a. med hensyn til den nærmere afgrænsning af, hvilke pligter der påhviler en minister efter dennes stillings beskaffenhed, og under hvilke omstændigheder en minister kan siges at have fortiet oplysninger, der er af væsentlig betydning for Folketingets bedømmelse af en sag. Præsidiet og udvalget konstaterer, at den endelige afgrænsning af de pågældende bestemmelsers rækkevidde må ske i retsanvendelsen, allerede idet en mere præcis afgrænsning af reglerne – som i givet fald måtte foretages ved en lovændring – formentlig vil være uhyre vanskelig at udforme på en dækkende måde.

Med denne beretning ønsker Præsidiet og Udvalget for Forretningsordenen imidlertid på et mere politisk plan at give udtryk for, hvilke fordringer der efter Præsidiets og udvalgets opfattelse bør stilles til ministres ageren over for Folketinget med særligt hensyn til afgivelse af oplysninger til Folketinget.

Præsidiet og Udvalget for Forretningsordenen har med tilfredshed noteret sig, at regeringen i december 2014 som opfølgning på den vedtagelse, som Folketinget vedtog i forbindelse med behandlingen af forespørgsel nr. F 37, folketingsåret 2013-14, har nedsat et udvalg, som skal belyse de spørgsmål om ministres afgivelse af oplysninger til Folketinget, som

den såkaldte Christianiasag har givet anledning til. Udvalget skal bl.a. beskrive de gældende regler om ministres afgivelse af oplysninger til Folketinget og i forlængelse heraf de regler, som gælder for embedsværkets rådgivning og bistand i forbindelse med afgivelse af oplysninger til Folketinget, herunder med hensyn til sandhedspligt og tavshedspligt. Udvalget skal endvidere overveje, hvorledes en fremadrettet ordning vil kunne udformes, således at det grundlæggende princip om, at en minister skal give korrekte og fyldestgørende oplysninger til Folketinget, sikres.

Præsidiet og Udvalget for Forretningsordenen har endvidere noteret sig, at fagforbundet Djøf i maj 2014 har nedsat det såkaldte Bo Smith-udvalg med den bredere opgave at belyse de vilkår, samspillet mellem embedsværket og den politiske ledelse fungerer under, og i den kontekst hvordan embedsværket bedst muligt kan understøtte den politiske ledelse i forhold til at forberede og træffe politiske beslutninger og bistå med at gennemføre dem effektivt og med respekt for de gældende principper og normer for offentlig forvaltning i Danmark.

Præsidiet og udvalget finder det ikke desto mindre passende, også inden resultatet af disse to udvalgs arbejde foreligger, at udtale nogle grundlæggende synspunkter.

Som nævnt ovenfor beror Folketinget i vidt omfang på oplysninger modtaget fra regeringen ved udøvelsen af sin virksomhed. En grundlæggende ændring af dette forhold vil dels udgøre et fundamentalt skifte i det danske politiske system med hensyn til ansvarsrelationer, dels formentlig i praksis forudsætte, at der i Folketingets eget regi opbygges et meget omfattende apparat til sagkyndig betjening og rådgivning af Folketingets medlemmer og udvalg inden for alle sagsområder. En sådan udvikling vil efter Præsidiets og Udvalget for Forretningsordenens opfattelse – af både principielle og økonomiske grunde – ikke være ønskværdig.

Den senere tids debat har dog efter Præsidiets og Udvalgets opfattelse vist, at en fastholdelse af den gældende ordning og ressourcefordeling mellem regering og Folketing på længere sigt kræver en stadig opmærksomhed på den til enhver tid siddende regerings forpligtelser til rettidigt, retvisende og loyal varetægelse af Folketingets informationsbehov.

Præsidiet og Udvalget for Forretningsordenen ønsker at fastholde den norm, som har fundet udtryk i ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 2, og som indebærer, at en minister ikke må give Folketinget urigtige eller vildledende oplysninger eller under Folketingets behandling af en sag fortie oplysninger, der er af væsentlig betydning for Tingets bedømmelse af sagen.

Præsidiet og Udvalget ønsker dog som en mere politisk norm hertil at føje, at en minister ikke alene bør være opmærksom på at undgå at fortie foreliggende oplysninger af væsentlig betydning for Folketingets bedømmelse af en sag, men også på, hvor det er relevant, selv at sørge for, at sådanne oplysninger indhentes og videregives til Folketinget. Ligeledes ønsker Præsidiet og udvalget at betone, at indhentelse og videregivelse af oplysninger til Folketinget bør ske loyalt og uden hensyn til, hvorvidt de oplysninger, som foreligger, eller som der kan være tale om at indhente, umiddelbart synes at ville understøtte ministerens politiske holdninger eller intentioner.

Dette indebærer bl.a., at en minister i forbindelse med Folketingets behandling af et lov- eller beslutningsforslag fremsat af ministeren bør være opmærksom på at sikre, at der i forslagens bemærkninger, svar på spørgsmål m.v. sker en fyldestgørende belysning ikke kun af forhold, som taler for forslaget, men også af forhold, som kan tale imod det. Er der forhold, som kun vanskeligt lader sig belyse eller er forbundet med usikkerhed, skal dette naturligvis ikke nødvendigvis føre til, at forslaget ikke fremsættes. Ministeren bør i så fald redegøre for, hvori vanskeligheden eller usikkerheden består, og hvilke konsekvenser de mulige udfald kan få, i det omfang og den detaljeringsgrad, der i det konkrete tilfælde er nødvendig, for at folketingsmedlemmerne kan bedømme, om de uanset vanskeligheden eller usikkerheden skal støtte forslaget.

Det indebærer endvidere, at en minister, når han eller hun besvarer spørgsmål fra Folketinget, bør bestræbe sig på at fortolke spørgsmålet ud fra spørgerens eller spørgernes forudsætninger eller – hvor disse ikke umiddelbart lader sig udlede af spørgsmålets ordlyd og den kontekst, det er stillet i – ud fra en neutral og naturlig sproglig forståelse. Tilstræbt snævre fortolkninger af spørgsmål og deraf følgende snævre besvarelser bør undgås.

Præsidiet og udvalget ønsker at understrege, at det ovenstående ikke skal forstås som en intention om at begrænse ministrenes adgang til at fremsætte forslag på grundlag af deres

egne, frie politiske overvejelser, selv om der måtte foreligge oplysninger af faglig karakter, som synes at tale imod forslaget. Det skal ligeledes understreges, at det heller ikke er Præsidiets og udvalgets intention at begrænse ministres adgang til at argumentere politisk for deres sager og synspunkter i bemærkninger til forslag, svar på spørgsmål m.v., herunder ved at fremhæve de forhold, der kan tale for et givet forslag eller på anden måde for ministerens opfattelse. Præsidiets og udvalgets ærinde er at sikre, at Folketinget og dets medlemmer og udvalg til enhver tid får et fyldestgørende grundlag for selvstændigt at vurdere de sager, som indgår i det parlamentariske arbejde.

Præsidiet og Udvalget for Forretningsordenen ser frem til udkommet af Bo Smith-udvalgets arbejde og af den arbejdsgruppe, som er nedsat i tilknytning til Christianiasagen, og til den efterfølgende videre debat.

P. u. v.
Mogens Lykketoft
formand